

RADIO-EXPRES



N^o 22
3 JUNI 1927

Uitgaf van N. VEENSTRA, te 's-Gravenhage:
Eerste deel van den **Zevenden** druk van
HET DRAADLOOS AMATEURSTATION
door J. CORVER.

Prijs van het **Eerste deel** in geïll. omslag f 2.50, geb. f 3.50.
Franco levering na inzending van het bedrag.

20
CENT.

EFFECTIEVE H.F.-VERSTERKING

Met twee Sinus aperiodische H.F.-Transformatoren ontvangt U op een raam-antenne in combinatie met 1 Det. en 2 lampen laag-frequent versterking bijna alle stations op Luidspreker.

VRAAGT SPECIALE BROCHURE.

SCHEMA BIJ AANKOOP VAN 1 STEL GRATIS.

PRIJS PER STEL f 27,-.

Firma RIDDERHOF & VAN DIJK

BOTHADWARSLAAN 37-39 -- ZEIST.



IN DEN HAAG BIJ

Fa Ch. VELTHUISEN

OUDE MOLSTRAAT 18

TELEFOON 12412 -- GIRO 28376

De Nieuwe Philipslamp A 415

f 7.50

De Nieuwe Philips luidsprekers

f 39.50 en f 44.-

De Nieuwe Telefunkenlamp RE 354

f 9.-

De Nieuwe Telefunkenlamp RG 1503

f 13.50

De Nieuwe Telefunkenlamp RE Z 124 S

f 10.-

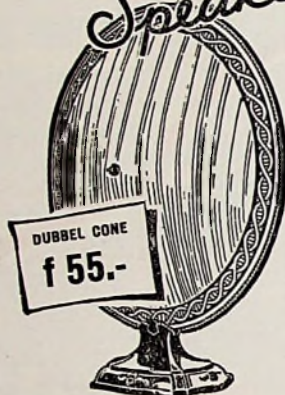
De **VARTA Zuurweger** type Gnom. geheel compleet met gebruiksaanwijzing f 1.50

Farrand Speaker



Overal verkrijgbaar gesteld door de Importeurs:

LARSEN DE BREY en Co.
DEN HAAG.



BETER werkt Uw toestel met

„TRANSFORMA”

„SUPER”

laagfrequent transformatoren.

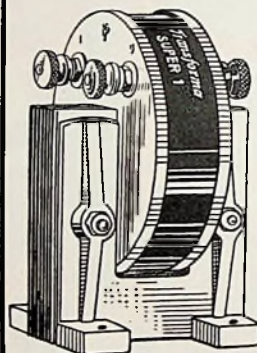
DE transformator welke is aangepast aan de

- Philips lampen -

Prijs f 10.-

3 jaar garantie

Overal verkrijgbaar.



EEN MILLIOEN

Ohm in de anodeketen maakt de **TELEFUNKEN RE054**

tot de beste H F lamp in Koomans-schema's, doordat men een verrassend hoge versterking verkrijgt.

Prijs f 5 25



TELEFUNKEN

VERT. DOOR SIEMENS & HALSKE A.G.
FILIALE 's-GRAVENHAGE HUYGENSPARK 38-3P

TELEFUNKEN

RADIO GOLF

R. KUPERUS

VOORSTRAAT 75

TEL. 4355

UTRECHT

Specialiteit in Radio-Ontvangstoestellen en Onderdelen.

**DE LEEK VERBAASD....
DE KENNER VOLDAAN.**



VAN DER HEEM & BLOEMSMA
RADIO-FABRIEK EN INGENIEURSBUREAU - DEN HAAG
JOAN MAETSUYCKERSTRAAT 42-44 - TEL. 71284

INGENIEURS - EN VERKOOPBUREAU H. STIEGEL, ING.
Prinsengracht 851 · AMSTERDAM · Telefoon 37348

„CONUS”



„GOLIATH”



„CORNET”



Veel geïmiteerd,
nooit geëvenaard



LUIDSPREKERS

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NED. VER. VOOR RADIO-TELEGRAFIE.
REDACTEUR: J. CORVER.



UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30; DEN HAAG.
TELEFOON 32112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN VRIJDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 3.— per halfjaar voor het binnenland en f 5.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f 0,20 per stuk.

Correspondentie, zoowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: **Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.** Het auteursrecht op den volledigen inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912, Staatsblad n° 308.

DE EER VAN DE DAAD.

Het wordt nu een wedloop!

Na het wereldsucces, door de firma Philips met haar korte-golf-telefooniezender behaald, is vorige week Dr. de Groot ons land met zijn telefonische boodschap uit Indië komen verrassen. En onmiddellijk daarop brachten de bladen het bericht: ook Dr. Koomans is bezig om voor den Nederlandschen telegraafdienst een grooten telefooniezender te bouwen.

Hup Holland! Hup Indië!

De Engelsche technici zien met eenigen spijtigen afgunst toe hoe Nederland hier weer vóórging, evenals op omroepgebied.

* * *

En waar kwam het zoo vruchtbare initiatief in dezen vandaan?

Wij moeten het hier nog eens luide zeggen: het was een amateur-initiatief.

Reeds in ons nummer van 25 Maart j.l. vonden wij gelegenheid een welverdiende hulde voor dit initiatief te brengen aan den heer J. J. Numans den ontwerper en bouwer van den Philipszender.

In de dagbladen zien wij telkens — zonder dat een rechtzetting volgt — den naam van „I. Numans” op het tweede plan verschijnen (hoofdartikel N. Rott. Ct. van verleden Zondagochtend bijv.).

Dat mogen wij als amateurs niet op ons laten zitten! Hier is een grooter belang bij betrokken dan dat eener kleine persoonlijke ijdelheid. Een I. Numans bestaat zelfs op dit oogenblik in de radio nog niet. Het is nog gewoon: Numans zonder titel. Die titel zal wel volgen, maar hij is er nog niet!

En hoe weten wij nu zoo precies, welk deel van de eer hier aan Numans als amateur toekomt? Dat willen we kort even vertellen; Dan is het vastgelegd voor

de historie van Nederland's radioverkeer en van het amateurisme in Nederland.

* * *

Vele maanden vóórdat Numans een betrekking aanvaardde bij de Philips fabrieken, kwam hij voor een zeer vertrouwelijke bespreking bij ons. Hij moest vóór zijn ingenieursexamen praktisch werken en daarvoor had hij een stout plan gevormd, waarover hij eens iemand wilde raadplegen. Of wij dachten, dat men zich bij Philips zou interesseeren voor proefnemingen met groote lampvermogens op zeer korte golven? Het plan, dat Numans ons toen ontvouwde, was een plan in grooten stijl, een plan, waarin zijn was afgewogen al hetgeen hem persoonlijk nog ontbrak en waarin ook zeer wel was overwogen, dat er moeilijkheden zouden komen, die hij op dat oogenblik niet kon overzien. Of wij het verantwoord achtten, dat hij daarmee voor de directie der Philipsfabrieken trad?

Wij kenden Numans uit vele kleinere dingen als een serieus werker, achter wiens zelfvertrouwen een deugdelijk fundament schuilt. En wij zeiden hem, niet te aarzelen, en inderdaad zich tot Philips te wenden, met ontvouwing van zóo veel van zijn plan als hij momenteel redelijk achtte. „Als wij den stijl eener groote onderneming als Philips goed zien, zoo zeiden we bij die gelegenheid, dan krijg je een telegrafische uitnoodiging om de zaak nader te gaan bespreken”.

Numans heeft daarna nog weken zijn plan in overweging gehouden. Toen heeft hij er zich mee tot Philips gewend en... hij kreeg het telegram.

Ziedaar de voorgeschiedenis, waardoor wij onomstootelijk weten, wie geheel zelfstandig de geestelijke vader is geweest van de telefoonverbinding met Indië.

* * *

Wij gevoelden ons verplicht, dit te publiceeren, omdat de ervaring leert, dat de verdiensten van den amateurgeest voor de ontwikkeling van de radio-techniek zoo snel vergeten worden. Wat Numans heeft gedaan, is niet geweest het gelukkig uitvoeren eener door anderen voorbereide opdracht, maar het uitwerken van een bij hem zelf opgekomen plan, waarvoor hij de N. V. Philips' Radio met haar enorme resources wist te interesseeren.

Dat is geen tweederangswerk geweest, maar absoluut eerste-rangs, zooals het slechts heel enkelen op zoo jeugdigen leeftijd is gegeven.

Als wij dan ook in dit verband spreken van „amateurs-initiatief”, dan is dit vooral niet als een declineering op te vatten, maar als een aanduiding van dien geweldigen drang tot de daad, die het eigenlijke, te vaak onbegrepen wezen is van alle amateurisme. Slechts bij weinigen is de macht tot het uitvoeren van de daad overigens zoo volkomen evenredig aan den drang. Ook vergeten wij geen oogenblik de hulp van het technisch-wetenschappelijk arsenaal van een modern fabriekslaboratorium als dat te Eindhoven, met zijn internationale verbindingen.

Maar de leidende geest is hetgeen voorop staat.

En daarom: de volle eer voor hem, die het verdiend heeft.

* * *

Wij vernemen, dat H. M. de Koningin Numans heeft benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau, terwijl aan Dr. Balth. v. d. Pol gelijke benoeming ten deel viel, en aan den heer A. F. Philips werd toegekend de eemedaille in goud voor voortvarendheid en vernuft, verbonden aan de huisorde van Oranje.

DE KONINGIN VOOR DEN PHILIPS-ZENDER.

H. M. de Koningin heeft zich Dinsdag naar Eindhoven begeven voor een niet-officieel bezoek in gezelschap van Prinses Juliana, aan de Philipsfabrieken.

Dinsdagavond 12 uur heeft de Koningin met den Philips-kortegolfzender West-Indië toegesproken en Woensdagavond 7 uur Oost-Indië. Ook Prinses Juliana heeft voor de microfoon gesproken.

Een verzoek van de Ned. Christelijke Radio-vereiniging om de toespraak van H. M. Woensdag ook via Hilversum te mogen uitzenden voor het Nederlandsche publiek, werd afgewezen.

De korte-golf-enthousiasten onder de radio-luisteraars hebben daardoor wel een zeer bijzonder voorrecht gehad, waar het de eerste maal was, dat H. M. erin toestemde, voor de microfoon te spreken.

PCJJ EN DE ENGELSCHEN PERS.

Tusschen een autobus-ongeval, een verloren document, een aanval op een nachtwaker enz. vinden we in de „Daily Sketch” van 21 Mei l.l. ook een kwart kolom met het opschrift:

„Three continents hear 2LO.”

En als nadere verklaring eronder: Programma doorgegeven naar Indië (dat beteekent Britsch Indië voor den Engelschman), Zuid Afrika en Australië.

De kwart kolom zegt 't volgende:

„Door middel van een golflengte van 32 M. werden gisteren stukken van het programma van 2LO met goed gevolg doorgegeven naar Indië, Zuid Afrika en Australië.

Het programma werd doorgegeven (relayed) door Daventry naar het station PCJJ te Eindhoven, Holland en werd ontvangen met een helderheid, zooals tot nog toe in Indië niet was geschied.

De nieuwsberichten met stukken over China, de Davis-cup, rennen en cricket waren in Calcutta gemakkelijk te volgen.

Een bericht uit Johannesburg meldt dat de muziknummers helder overkwamen, en dat de stem van den omroeper zeer duidelijk was.

Duizenden luisteraars in Nieuw Zuid Wales en andere Australische staten hoorden Londen zonder moeite.

Het goede gevolg van deze proefnemingen wettigt de veronderstelling dat de B.B.C. spoedig ertoe zal overgaan geregeld de Londensche programma's uit te zenden naar alle deelen van het Rijk.

De proefnemingen van gisteren konden plaatsvinden dank zij de ontdekking van een nieuwe golflengte voor langen afstand, en het Hollandsche station werd

voor de doorzending gekozen, omdat het ontworpen was, om Holland met Java te verbinden, en omdat het bijzonder geschikt is voor dit soort van uitzending.”

Zoover de „Daily Sketch”. Het is bepaald amusant te zien, hoe de Engelschen trachten hun spijt te verbergen, dat zij niet zelf zoo'n telefoniezender ter beschikking hebben. En het Engelsche publiek moet nu maar uitzoeken, hoe het mogelijk is om uit de hoeveelheid van één een bepaalden zender uit te kiezen! En... hééft de B.B.C. wel gekozen?

En die mysterieuse nieuwe golflengte, dat is ook meer gecamoufleerd excuus dan wetenschap!

R. T.

DR. DE GROOT TELEFONEERT OP 17.4 METER.

Indië antwoordt!

Vrijdag 27 Mei hoorden we het nieuwtje voor het eerst. Er waren op Malabar al eenige dagen proeven gedaan. Vrijdag was voor het eerst de stem uit Indië verstaanbaar, ofschoon de modulatie nog niet mooi was.

Zaterdag te ongeveer 7 uur 's avonds hebben we het zelf voor het eerst gehoord. Sterkte meer dan voldoende. Op twee lampen, met telefoon aan het oor soms haast te hard; met 4 lampen flink uit den luidspreker. Toch nog moeilijk verstaanbaar, schor. Maar dat 't Malabar was, station PKXX en dat rapporten werden verzocht aan Dr. de Groot te Bandoeng, was toch duidelijk. Later op den avond werd 't slechter.

Wij geven hier het volgende uit een brief, dien we ontvingen van Jhr. Mr. J. C. Schorer te Culemborg, vermoedelijk wel een der eerste amateurs, die Indië hoorde. Hij schreef:

„Ik vraag mij af of ik het als heel gewoon of als iets heel bijzonders moet beschouwen, dat ik Vrijdag 27 Mei 1927 das avonds te 8 uur op mijn juist dien dag ontvangen korte-golf ontvanger „van Seters” hoorde: „Hier radio-zendstation Malabar, hallo Holland kunt U mij nog goed verstaan? Namens Dr. de Groot breng ik diens groeten over aan de Heeren Boetje, de Vos, Dr. Koomans, Völter, Dr. v. d. Pol te Eindhoven en Schotel. Wij zullen nu weer op gramfoonmuziek overgaan.”

„Onwillekeurig moest ik weer terugdenken aan den tijd, nu ongeveer 10 jaren geleden, dat wij met ingehouden adem en woedend op iemand die in de buurt met een krant ritselde, op een kristalletje zaten te luisteren naar stations die betrekkelijk dichtbij gelegen waren. Je went langzamerhand aan alles, maar dat neemt niet weg dat je toch groote bewondering hebt voor deze en dergelijke praestaties als van Philips.

„Er zal nog heel wat aan de kwaliteit der telefonie uit Indië moeten verbeteren. Het gesprokene is nog moeilijk te volgen en de gramfoonmuziek is niet bepaald mooi te noemen. Maar alle begin is moeilijk en P. en T. zullen wel zorgen dat een en ander geleidelijk verbetert.”

Aan dat laatste behoeft niemand een oogenblik te twifelen.

Inderdaad, welk een sensaties deze laatste maanden! De mededeeling uit Indië, dat op de korte-golf getelefoneerd zou worden, was zelfs voor de Nederlandsche radio-afdeeling van de Rijks-telegraaf een verrassing. Na enkele avonden proef gewerkt te hebben, was het succes van Vrijdag wel bijzonder: van 13.25 u.—20.10 u. Greenwich-tijd, dus bijna 7 uur lang, was de Malabarsche telefoniezender goed waarneembaar.

Gerekend naar onzen tijd een echte dagverbinding dus, waaraan — als men tot een publicken telefoondienst Nederland-Indië wil komen — zeker gewicht is te hechten. Het is wel ook daarom, dat Dr. de Groot dadelijk de zeer korte golflengte van 17.4 meter heeft gekozen. De ervaring der telegraafverbinding heeft toch geleerd, dat golflengten van die grootte-orde voor dagverkeer het meest geschikt zijn. In Indië viel de gekozen werktijd intusschen geheel in den nacht. (7 uur later).

De heer J. Adama te Groningen meldt:

Vrijdagavond 28 Mei, ongeveer kwart voor acht hoorde ik, op den door mij reeds vermelden Koomans-Flewelling-ontvanger, telefonie van den gouvernementszender te Malabar. Muziek en spraak was even hard (zoo niet harder) als de Philipszender hier te lande (d.w.z. evenhard als Hilversum volgens gewone methode op dezelfde lamp; dit vergat ik in mijn vorig schrijven mee te deelen). Ik dacht in 't eerst zelfs met proeven van PCJJ te doen te hebben. Doordat elk woord echter een zekeren nagalm had (de golf langs den langeren weg over Amerika?) viel in 't eerst niet veel te verstaan behalve een telkens 3 X herhaald hallo. De zender had een tamelijk hoorbaren wisselstroomtoon. Uit de golflengte-opgave kon ik niet uitmaken of het 13.4, 14.4, 23.4 of 24.4 meter was. Volgens mededeeling van den omroeper was de zender reeds in Z.-Afrika, Zanzibar en Br.-Indië gehoord. Verder werd gevraagd of Philips hem nog hoorde. Rapporten moesten gezonden worden aan zekeren dokter (Greetings...? te Kopo). Tot half 10 werd geluisterd, toen werd alhier gesloten wegens tramstoringen en 't wegsluiëren van den zender door den invallenden avond.

De heer G. van Dooren te Maasniel schrijft ons nog:

Zaterdag 28 Mei op zoek naar telefonie van WGY Schenectady, hoorde ik te 6.30 Ned. zomertijd (even beneden 20 M.

maar schatting) gramfoon van een station dat zich ontpopte als Malabar. Ik geloofde mis te verstaan omdat ik nog niet wist van telefonie met Meyendel op den vorigen dag, maar er bleef geen twijfel toen ik naderhand hoorde, duidelijke aankondiging van PCG — Malabar nog eens duidelijk herhaald in gescheiden lettergrepen als Ma-la-bar, terwijl om rapport verzocht werd. Melodie der muziek was duidelijk te volgen. Het gesprokene met brokstukken zeer goed verstaanbaar. Sterkte R5. Indien ik me niet vergis vertelde de omroeper, dat de zender was gebouwd door dr. de Groot te Bandoeng. Het was een heele verrassing en sensatie, daar me niets bekend was van telefonieproeven in Indië. Later nog zeide men een plaat te doen hooren met Wien Neerlandsch Bloed.

AMERIKAANSCH TELEFONIE OP 17 METER.

Maandag 30 Mei hebben wij nagenoeg den geheelen namiddag en avond proeven waargenomen van een telefonie-zender op ongeveer 17 meter golflengte. Er werd Engelsch gesproken met onmiskenbaar Amerikaansche accent en hetgeen er verstaanbaar van was, duidde op een geregelde gesprekvoering met een anderen zender, terwijl telkens Amerikaansche plaatsnamen werden genoemd. Verschillende heeren en dames hoorde men achtereenvolgens spreken. In de spreekpauzes bleef de draaggolf doorgaan, waarin een vrij sterke machine- (gelijkrichter-) toon hoorbaar was. De sterkte nam tegen 11 uur 's avonds, toen het station verdween, duidelijk in sterkte toe.

TRANSATLANTISCH RADIO- TELEFOONVERKEER.

De Bell Telephone Manufacturing Cy., Scheldestraat 160, zond ons een brochure over het transatlantische radio-telefoonverkeer Amerika—Engeland. De maatschappij is een onderdeel van het groote concern der International Standard Electric Corporation, die een groot deel der onderdeelen en apparaten leverde.

De brochure geeft een goede inleiding tot de groote gebeurtenis der opening van deze Trans Atlantische telefoonverbinding en een uitvoerige beschrijving van het evenement. Zij vormt het verslag van een grooten stap, die, welke Goliath-sprongen de radio nog maken mag, in de geschiedenis zal blijven opgeteekend.

Op zeer bevattelijke wijze wordt medegedeeld, hoe een gesprek tusschen Londen en New-York door tusschenkomst van het 200 K.W. station Rugby tot stand komt en hoe het toegegaan is bij de eerste officiële gesprekken met dezen dienst.

DE RADIO-ORGANISATIE IN OOSTENRIJK.

De heer A. Veder meldt ons, dat hij door bemiddeling van den Oostenrijkschen Gezant van het Departement van Buitenlandsche Zaken in Oostenrijk een schrijven heeft ontvangen, waarin hem medegedeeld wordt, dat in het Gedenboek ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan der N. V. V. R. uitgegeven, in het artikel van Kapt. Winkler mededeelingen voorkomen over de exploitatie der radio in Oostenrijk, welke niet geheel en al met de werkelijkheid overeen komen en daaraan een minder gunstige voorstelling geven, dan inderdaad de toestand is.

In verband hiermede liggen thans op het secretariaat der Ned. Ver. v. Radio-telegrafie, Obrechtstraat 104/106, den Haag, voor belangstellenden ter inzage twee rapporten van de „Generaldirection für die Post und Telegraphenverwaltung“ en een jaarlijksch rapport van de „Oesterreichische Radioverkehrs A. G.“, waaruit men kennis kan nemen van de huidige toestanden in Oostenrijk.

COMITE TER BEHARTIGING VAN OMROEPBELANGEN.

Te Utrecht is Vrijdag 27 Mei een vergadering gehouden van het comité ter behartiging van omroepbelangen. Van den A. N. R. O. was bericht ingekomen, dat die organisatie de overtuiging miste, dat direct toetreden in haar belang zou zijn, zoodat deze organisatie opnieuw niet ter vergadering was vertegenwoordigd. Namens de regeering was weer aanwezig de heer Claessen, chef van de afd. Telefonie van het hoofdbestuur der P. T. T.

Besloten werd voorloopig iedere organisatie een stem te geven. Op het verzoek van de N. O. V. om als lid van het comité te worden toegelaten moest afwijzend worden beschikt, omdat deze organisatie nog niet tot de zendende vereenigingen behoort.



Zondag 5 Juni zal de herinneringsdienst uitgezonden worden van het Londensche oorlogsmonument, de Cenotaph.

Onderdeel hiervan is koorzang en een militaire reveille.

Newcastle herdenkt 8 Juni den geboortedag van Robert Schumann (geb. 1810), waarbij Wiener Faschings Schwank wordt uitgezonden. In het eerste deel verschijnt plotseling een deel van de Mar-seillaise, die destijds te Weenen was verboden en hier is ingesmokkeld.

ZOEMT DE ELECTRISCHE TREIN?

Naar aanleiding van de vraag van den heer Vos: „Zoemt de Electriche trein?“ kan ik mededeelen, het door hem aangehaalde nog nimmer te hebben opgemerkt, zoo min op lange als op korte golflengten. Hopende hiermede van dienst te zijn,

JOH. ALPHENAAR.
Teilingersstraat 9b.

Rotterdam.

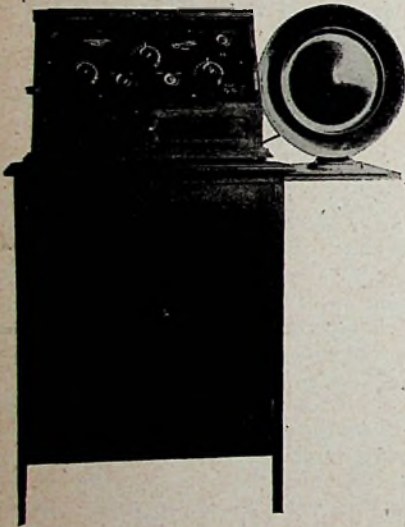
RADIO EN HET MODERNE HUISHOUDEN.

In het Kurhaus te Scheveningen heeft van 25 Mei tot en met 6 Juni de tentoonstelling „Het Moderne Huishouden“ plaats. In het moderne huishouden speelt radio een belangrijke rol, zoodat men zich niet zal verwonderen, de radio op deze tentoonstelling ook vrij sterk vertegenwoordigd te vinden.

Reeds op den Boulevard en op het Gevers Deynootplein hoort men de groote luidsprekers van het toespraakstelsel der Western Electric, opgesteld op het dak van het Kurhaus, waarmee aankondigingen worden gedaan en muziek uit de zaal wordt weergegeven. Dat is geen radio, maar het publiek verbindt aan elken luidspreker dadelijk het begrip „draadloos“. En de Bell Telephone Mfg. Cy., de Nederlandsche vertegenwoordiging van de Western Electric, stelt ons op haar stand dan ook niet te leur. We vinden daar den thans aanzienlijk in prijs verlaagden Bicone-luidspreker, één der allereerste van dit type en nog altijd hoog in de rij onder de besten. Op het gebied van aan dezen luidspreker aangepaste transformatorversterkers is iets geheel nieuws aanwezig. Naast den bekenden superheterodyne raamontvanger zien we een groot, als stijlmeubel uitgevoerd ontvangapparaat, geheel ontworpen en vervaardigd in de werkplaatsen te den Haag; het is een toestel met ingebouwen zeeffring, met zeer groot meetbereik zonder spoelverwisseling. Schakelwalsen, die door het eenvoudig verzetten van een knop worden bediend, maken en verbreken alle verbindingen, noodig voor het overgaan op verschillende golfbereiken. Hier vindt men ervaringen uit het auto-

matisch telefoonbedrijf toegepast ter vereenvoudiging van de bediening van den radio-ontvanger.

Van onze Nederlandsche industrie vinden we de N. V. Idzerda Radio den Haag met haar Coronaphon raamtoestellen, beneoorende tot het beste, dat op dit gebied wordt gemaakt. Een nieuwtje is thans een zeer kleine Mignon-uitvoering van dit 5-lampstoestel en een luxe-uitvoering, als meubel met onderkast, waarin tevens het raam draaibaar is opgesteld, terwijl ruimte overblijft voor batterijen en- (of) plaatstroomapparaat. De onderkast met schuifbaar blad voor den luidspreker, is bij elke Coronaphon leverbaar. Dit wegwerken van het draaibare raam, dat dus niet meer als los meubel in de kamer staat, is een groote aantrekkelijkheid. De Coronaphone de luxe bezit verder maar twee afstemknoppen, doordat 2 condensatoren op één as zijn ge-



koppeld. Het toestel is voorzien van automatische negatieve roosterspanning, volume-regeling en Westonvoltmeter met drie meetbereiken, waarbij een knop met 8 standen, die in staat stellen, alle spanningen voor gloeidraden, platen en roosters afzonderlijk te controleren.

Aftakbare weerstanden voor automatische neg. roosterspanning worden in keurige uitvoering ook afzonderlijk aangeboden voor zelfbouwers. Bij 150 Volt plaatspanning kan men 6 waarden van 3—30 Volt instellen.

Ten slotte zagen we op deze stand nieuwe Coronaspoulen voor korte golven en het eerste exemplaar in Nederland van den Sphinx-luidspreker van Brown. Een speciaal toestel wordt thans vervaardigd voor zeer korte golven, tevens geschikt voor de lange.

De Kunstzaal Edison, den Haag, exposeert naast de New Edison grammofoons haar bekende Crystalphone ontvangers met weerstandversterking, waarbij bij voorkeur de Farrand-luidsprekers worden gebruikt. Daarnaast wordt een

nieuwe Duitse conusluidspreker gebracht, die al zeer matig is in prijs. De Crystalphone-ontvangers bezitten een sterkte-regeling, die bij ontvangst van zeer krachtige stations niet alleen minder energie toevoert aan den luidspreker, maar ook detector-ervorming voorkomt en overbelasting der versterkerlampen zelf wegneemt.

Bij de fa. *Herm. Verveveldt* treft men de luxe-uitvoering van de in ons vorig No. besproken HV IV toestellen aan, meubeltjes, die zeer de aandacht trekken. Daarbij is de HV IV een zeer goede, soepel werkende ontvanger, met mooie weergave-kwaliteit. De fa. *Verveveldt* voert een groot aantal luidsprekermerken, waaronder de Crosley Musicone en de Philips bijzonder naar voren worden gebracht. Van de Philips zagen we hier een eerste exemplaar van de nieuwe, goedkoopere uitvoering, geheel in metaal. Wij verwachten spoedig in de daarvoor bestemde rubriek op dit nieuwe Philips-product te kunnen terugkomen.

Het Radio-Technisch Handelsbureau Havened, den Haag, kwam met twee nieuwe, in seriewerk opgezette typen harer Audios-ontvangers. Door juiste gebruikmaking van de Philipslamp A 430 is het gelukt een populair 4-lampapparaat te ontwerpen, de 04, dat slechts twee uitwisselbare spoelen heeft (de primaire is een vaste aftakspoel) en bij zeer soepele instelling zowel korte- als lange golf-telefonie zeer krachtig en goed weergeeft. Het type Audios R M is een technisch-verfijnde uitvoering, met Marconi-variometer in den primairen kring, hoogfrequent-auto-transformator achter de detectorlamp en volumeregeling door toepassing van een Western Electric transformator met afgetakte secundaire. Deze volume-regeling laat de weergavekwaliteit volkomen onaangetaast.

Ook de Pianohandel C. F. van der Does, den Haag, brengt haar radio-afdeeling naar voren, welke haar eigen Radionola-toestellen exposeert in verschillende modellen, waaronder een luxe-meubel met ingebouwd luidspreker en ingebouwde batterijen. De fa. van der Does heeft voor de koopers harer toestellen een radio-service ingericht, die het onderhoud van toestellen en batterijen verzorgt. De toestellen maken — ook inwendig — een uitstekenden indruk. Er wordt prima materiaal voor gebruikt.

De Ducretet-ontvangers, die bij de fa. H. C. van Leeuwen, den Haag, in verschillende typen zijn te zien, hebben bij onze lezers wel geen introductie nodig. De modulateur bigrille is — vooral na de jongste verbeteringen, die de selectiviteit sterk hebben verhoogd — een raamontvanger, die zeer buitengewone prestaties verricht. Dit apparaat zagen we nu ook in een luxe-meubel ingebouwd, ook hier met in het meubel weggewerkt raam. Daarbij is een knop aangebracht om het

raam te draaien zonder dat men de onderkast, waarin het raam zich bevindt, behoeft te worden geopend.

Ten slotte op de stand van Ir. H. W. J. van Helden, Scheveningen, vinden we toestellen van Nederlandsch fabrikaat, merk „AKAH” van H. K. H. Klases te Oude Pekela, waarbij ook weer nieuwe lijnen zijn gevolgd. Toestel en luidspreker zijn hier niet enkel maar samengebouwd, doch tot één organisch geheel vereenigd. De luidspreker is verzegeld weggesloten; daarover hebben we dus geen bijzonderheden. De toestellen worden ook geleverd met onderkast, waarin schakelaars zijn aangebracht voor het in werking stellen der daar geborgen batterijen of van de mede daar te monteeren laadinrichting. De heer van Helden exposeert ook den bekenden populairen raamontvanger van „Detha” te Amsterdam, de Dethaphone, en Transforma plaatstroomapparaat en acculader. Onder de luidsprekers vooral de Arcophon van Telefunken. Als tegenwoordiger der Akah-apparaten deelde de heer van Helden ons mede, dat de fabrikant, de heer Klases, voor den 12000sten bezoeker (bezoekster) der tentoonstelling een compleet toestel met den ingebouwd luidspreker als cadeau heeft aangeboden.

Zooals men ziet, is het alles bij elkaar nog een heele radio-expositie in het klein. We verbaasden ons slechts, dat in het knusse interieurtje, ingericht als stand van de Ned. Ver. voor huisvrouwen, waar men op weinige vierkante meters zoo'n compleet huishoudentje bij elkaar vindt, nog géén plaatsje voor radio was ingeruimd!



De Brown Budget (vert. T. B. Hoog houdt, Amsterdam) vertelt in het Mei-nummer over den export der Brown-luidsprekers naar tal van vreemde landen.

In Czecho-Slowakije is door de radio het café-bezoek sterk afgenomen en daardoor de inkomsten van den Staat uit den drankaccijns. Gebotteld bier wordt echter meer gebruikt. Men schijnt er dus nu thuis een biertje te drinken bij de radio.

EEN BEZOEK AAN KOOTWIJK.

De foto's, die wij in het vorig nummer bij het verslag van den heer Lels en thans ook nog bij dit napraatje vindt afgedrukt, vormen een goede illustratie bij de lezing van Dr. Koomans, voor de Haagsche afd. der N. V. V. R. gehouden, en waarvan de inhoud in R.-E. No. 19 uitvoerig werd opgenomen.

Figuur 1 vorig nummer geeft een goed idee van den breeden koperband, die de zelfinductie vormt van den afgestemde kring, zooals die in den korte-golfsenders telkens is geconstrueerd, met daar boven de enkele koppelingswinding voor het circuit: antenne-tegencapaciteit. Ook ziet men in fig. 1 links duidelijk één der paddestoel-achtige voorwerpen, reeds geschetst in fig. 6 R.-E. no. 19, n.l. één der

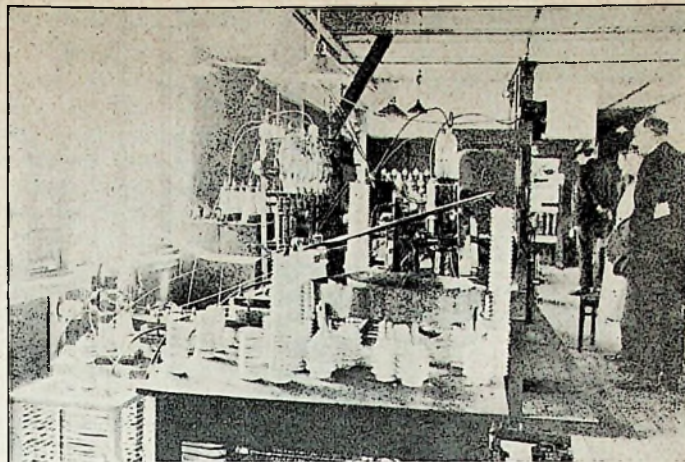


Fig. 4. De 36 meter afdeling van PCRR met den gelijkrichter er achter.

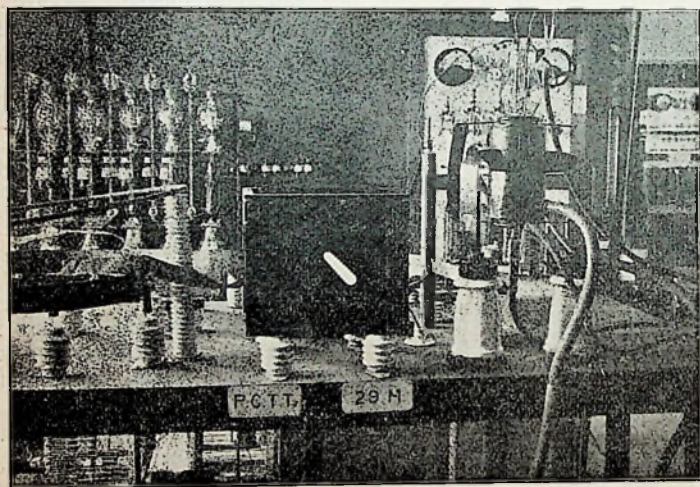


Fig. 5. PCTT op 29 meter. In het midden tusschen de spoelen en watergekoelde lamp.

nieten platen (zwarte vierkant in het midden) variabel met behulp eener uitstekende glasstaaf. De batterij van gelijkrichterlampen (6 phase-gelijkrichterlampen) links achter is hier zeer duidelijk.

Fig. 6 laat den grooteren omvang der zelfinductie voor 26.5 meter golflengte beoordeelen. Links voor de tafel staat het groote seinrelais, dat door kortsluiting van de twee uiterste platen van de roostercondensator (de onder de tafel hangende platen) de noodige verstemming geeft voor de teekengeving. In fig. 6 is ook midden op de tafel de uit slechts twee platen bestaande condensator van den afgestemden kring goed duidelijk. Men ziet hoe de koperband der zelfinductie in die condensatorplaten eindigt.

Figuur 7 is een plattegrond van het kortegolf zendgebouw, waarop de plaatsing van al de zenders met hun tegenwoordige golflengten is aangegeven. Verder ook de plaatsing buiten het gebouw van de antennes en tegencapaciteiten.

pooten van de zendlamp met porseleinen isolator er onder.

In fig. 2 vielen de palen op te merken, waarvan de buisvormige loodrechte antennes in $\frac{3}{4} \lambda$ zijn bevestigd en de als horizontale pijpen uitstekende tegencapaciteiten. Fig. 3 toonde op den voorgrond de kooivormige smoorspoel, welke in serie met den roosterlekweerstand is geplaatst om te groote verhitting van dien laatste (draadgewonden schuifweerstand) den hoogfrequente stroomen te voorkomen. Ook figuur 4 toont links die gespatieerd gewikkelde smoorspoel en verder midden rechts de watergekoelde zendlamp, midden links de gelijkrichtlampen (alle Philipsfabrikaat).

De foto van PCTT, figuur 5, laat nog een oudere opstelling zien, die alleen voor niet te groote energie voldoet; de zendlamp rechts nog gewoon op isolatoren zonder de paddestoelvormige voeten, de afstemcondensator tusschen eb-

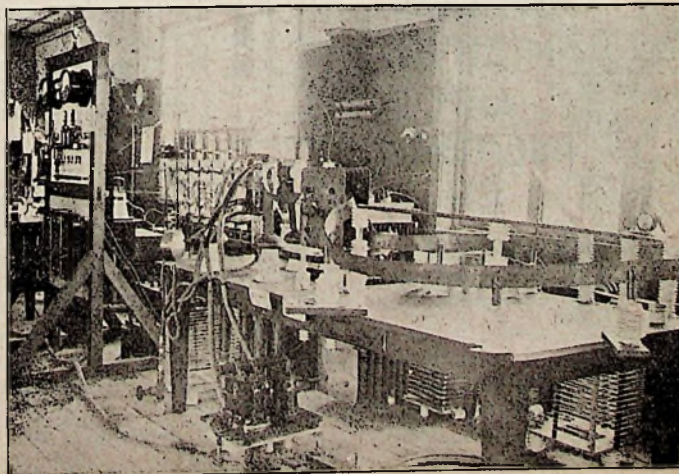


Fig. 6. PCMM 26.5 meter.

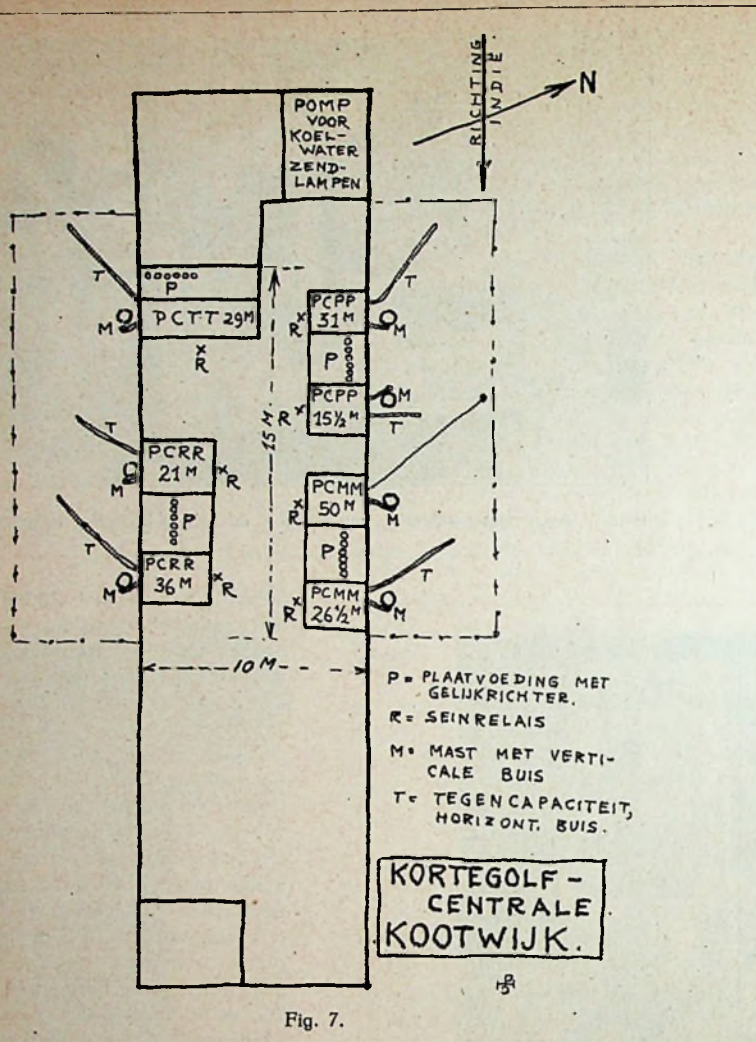


Fig. 7.

Wij hopen door deze foto's in aansluiting bij het lezingverslag in R.-E. no. 19 een vrij volledig beeld te hebben gegeven

van de merkwaardigheden van „klein Kootwijk”, dat nu zulk een groote rol speelt in het verkeer.



De Phasatrol. — Dit nieuwe Electrad-product, ons ter beproeving gezonden door de fa. A. A. Posthumus te Baarn,

is een hulpmiddel om het zelfgenereren van hoogfrequentversterkers te bedwingen. En als zoodanig biedt het 't voordeel, dat het in letterlijk elken hoogfrequentversterker kan worden toegepast en geen aanleiding geeft tot gelijkrichting en daardoor tot vervorming, zooals met een weerstand over den gloeidraad ter regeling van de roosterspanning vaak wordt bewerkt.

Het apparaatje wordt geschakeld in de leiding naar de plaat der hoogfrequentlamp, dus tusschen plaat en afgestemde kring (bij Koomans-ontvanger) of tusschen plaat en hoogfrequenttransformator. Vooral in een toestel met aperiodische hoogfrequent transformatoren met ijzerkern als CTTH, Ridderhof en van Dijk enz. hebben wij er uitstekende resultaten mee verkregen.

Ofschoon ongetwijfeld het gebruik van de Phasatrol niet toestaat het theoretische maximum der versterking per trap te bereiken, is het middel zóó eenvoudig en afdoende, dat het voor den practischen

ontvangerbouw ongetwijfeld een niet geringe waarde bezit.

Men vraagt zich allicht af: wat is die Phasatrol eigenlijk? Het bleek ons te zijn een combinatie van een regelbaren Electrad-weerstand van ongeveer 10.000 ohm. maximaal, met een vast condensatortje. Door de aanbrenging in het toestel ontstaat voor de plaat der hoogfrequentlamp een parallelvoeding over een weerstand, waarbij de afgestemde kring of transformator geen gelijkstroom meer voeren, doch alleen hoogfrequenten stroom. De instelling heeft na aanbrenging in het toestel eens voor altijd plaats en men krijgt dus geen afzonderlijke regeling erbij.

Zonder twijfel kan menig thans bestaand toestel met hoogfrequentversterking, en menige raamontvanger vooral, heel wat soepeler en handelbaarder worden gemaakt met een Phasatrol in elken hoogfrequenttrap.

Kortegolf-spoelen. — De firma Ch. Velthuisen, den Haag, zond ons een stelletje van drie kortegolf-spoelen: 2, 3 en 3 windingen van 10 c.M. diameter op normaalstekers gemonteerd. Als draad voor de spoelen is Glazite gebruikt en de constructie is zoodanig, dat de windingen voldoende gespatieerd zijn en toch een behoorlijke stevigheid zijn verkregen, terwijl een paar gebogen celluloid-strooken, aan den steker bevestigd, de hanteering vergemakkelijken.

Dit stelletje spoelen is bestemd voor de ontvangst der 30-meter-telefonie van den Philips-zender met een gewoon, bestaand honingraattoestel. Inderdaad bleek ons op een goed gemonteerd omroepoestel met condensator van 250 $\mu\mu\text{F}$ de Philipstefonie heel goed afstembaar te zijn. In een kortegolf-ontvanger met minimale parasitaire capaciteit en condensator van 125 $\mu\mu\text{F}$ is de spoel met 3 windingen echter te klein. Het is trouwens juist de bedoeling, er het gewone omroepoestel mee te gebruiken. Op ons toestel was met een terugkoppeling van 2 windingen nog zeer goed genereren te verkrijgen. Gerekend is op een terugkoppeling met 3 windingen.

Op een niet bepaald voor zoo korte golven gebouwd apparaat hangt trouwens zeer veel af van de detectorlamp. Lampen als B 406, 2LO, ZE4 enz. zijn hier meestal al heel bruikbaar. De nieuwe A 415 van Philips overtreft ze echter alle.

Schakelaars. — Van de fa. Ch. Velthuisen, den Haag, ontvingen wij ter beproeving een schakelaartype, waarbij twee parallel bevestigde veeren, die aan hun beide einden op contacten rusten, om een as in het midden draaibaar zijn. Aan beide zijden heeft men 4 contacten, zoodat, als men deze eenerzijds 1—4 nummert en anderzijds 5—8, de volgende drie verbindingscombinaties kunnen ontstaan:

1—7 en 2—8
2—6 en 3—7
3—5 en 4—6

Het zijn zeer goed werkende schakelaars voor ééngatsmontage met knop op de frontplaat en die voor tal van verschillende doeleinden zijn te gebruiken.

Er bestaat overigens ook nog een uitvoering, waarbij twee dezer schakelaars op één as zijn geplaatst, zoodat drie combinaties van telkens 4 verbindingen worden verkregen.

Helaas vonden we niet het doel aangegeven, waarvoor ze meer speciaal zijn ontworpen. Het is overigens een aardige puzzel om verschillende gebruiksmogelijkheden eens in tekening te brengen.

Toroïdale spoelen. — De fa. *Ch. Velt-huisen* den Haag, zond ons ter beproefing eenige z.g. toroïdale spoelen van de Aktiebolaget Stern & Stern te Stockholm.

De toroïdale spoel kan men zich onstaan denken doordat een lange cilindrische spoel van kleinen diameter zoodanig is rondgebogen, dat begin en einde tegen elkaar komen. Op deze wijze ontstaat een zelfinductie met nagenoeg géén uitwendig veld. Om koppelingen te verkrijgen, moeten een primaire en secundaire wikkeling op deze wijze gelijktijdig zijn gewikkeld, hetzij om elkaar heen, hetzij door elkaar heen (windingen om en om). Het resultaat is soortgelijk als dat hetwelk bereikt wordt met de veldlooze spoelen bijv. van Lissen. En zooals men weet, zijn zulke spoelen bruikbaar in dergelijke schakelingen, waar men anders afgeschermdde spoelen zou bezigen, dus waar het bijv. voor hoogfrequentkringen erop aankomt, dat opvolgende trappen niet met elkaar koppelen. De toroïdale spoelen voldoen in dit opzicht buitengewoon, als men maar zorgt, door ze niet te dicht bij elkaar en bij andere onderdeelen te zetten, dat ook capaciteits koppelingen buitengesloten zijn.

De S. & S. spoelen zijn schitterend gefabriceerd met zwart bakelieten vormstuk, waarop de wikkeling stevig is bevestigd. Het geheel laat zich veilig hanteren. Bij de spoelen behooren speciale spoelhouders, ook van zwart bakeliet, met heel soliede veercontacten.

Aangezien elke spoel uit twee wikkelingen bestaat, dus eigenlijk een hoogfrequenttransformator voorstelt, heeft men ook telkens met vier contacten te maken.

Voor het meetbereik 200—600 meter bestaan twee typen, het eene voor condensator $350 \mu\mu\text{F}$. het andere voor $500 \mu\mu\text{F}$. Verder is er een type 3 voor golven boven 600 meter.

De spoelen zijn zowel voor „aperiosche” antenne-koppeling als voor tusschentransformatoren te gebruiken.

EEN DOODELIJK ONGEVAL.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant van Zondag 29 Mei vermeldt onder bovenstaand opschrift in de rubriek Radio een geval van een dame in Wembley, die dood in haar bed werd gevonden met de telefoon van een kristalontvanger op het hoofd en een elektrische leeslamp in de hand. Gebleken is, dat door de slechte isolatie dezer lamp de dame door den stroom van het lichtnet was gedood.

In den aanhef wordt herinnerd aan het comminiqué eenige weken geleden in verschillende bladen opgenomen, behelzende een verslag van een bijeenkomst, uitgaande van den directeur van het Electriciteitsbedrijf alhier en waar over de wenschelijkheid van het geven van veiligheidsvoorschriften in verband met het aansluiten van radio-apparaten op het stadsnet is gesproken.

Nu is m.i. het verband tusschen deze twee zaken erg gezocht en het maakt op mij dan ook den indruk, dat hier een stemmingsberichtje werd gelanceerd om de noodzakelijkheid dezer voorschriften aan te toonen. In normale omstandigheden zou de N. R. C. dit bericht hebben opgenomen onder gemengd nieuws of ongelukken.

De secretaris der afdeling Rotterdam der N.V.V.R. en ondergeteekende hebben bovenbedoelde bijeenkomst bijgewoond en daar is komen vast te staan, dat voor zoover bekend, nog nooit een doodelijk ongeval is geconstateerd, dat aan een radiotoestel moest worden toegeschreven. Hier was dit ook niet het geval. Als de dame met de leeslamp in de hand een gaspijp of waterkraan had aangeraakt, was hetzelfde gebeurd.

Met een dusdanig bericht dient men een zaak niet en brengt er bij sommigen misschien de radio in discredit. Trouwens de wenschelijkheid van eenige voorschriften om den gebruiker voor levensgevaar te behoeden spreekt voor zichzelf.

C. H. HEBELS.

Voorzitter afd. Rotterdam.

Rotterdam, 30 Mei 1927.

* * *

Wij zouden hierbij willen voegen, dat als het bedoelde ongeval iets bewijst, het alleen dit is, dat het gebezigde **sterk-stroominstallatie-materiaal niet deugde**. Met alle bepalingen daaromtrent en zogenoemd toezicht daarop, mankeert aan een massa van dit installatie-materiaal zóó veel, dat eenige bescheidenheid bij de verwachtingen omtrent uitbreiding dezer bepalingen tot radio wel gepast lijkt! Dat de voorzitter der afd. Rotterdam ten aanzien van de vraag of die uitbreiding noodzakelijk zou wezen, blijkbaar wat sceptisch is, lijkt ons dan ook volkomen gerechtvaardigd. — Red.



Om van plaatsing verzekerd te zijn, zorg men, dat Vereenigingsberichten uiterlijk Dinsdagmiddags in het bezit der Redactie zijn.

Secretaris-penningmeester de heer B. Slikkerveer, Obrechtstraat 104/6, den Haag.

Afdeling den Haag.

Zaterdag 4 Juni, den Zaterdag vóór Pinksteren, wordt de gewone afdelingsbijeenkomst **niet gehouden**.

Zaterdag 11 Juni **tweede onderlinge verkoop** in dit seizoen.

Afdeling Delft.

Clublokaal Hotel Centraal, Wijnhaven.

Programma voor Juni 1927:

Dinsdag 7 Juni, 8.30 u.: Demonstratie door Fa. v. d. Borg te Delft met „Haghephone” ontvangtoestel.

Dinsdag 14 Juni, 8.30 u.: Demonstratie door Fa. „Exima” te Amsterdam met „Nora”-ontvangtoestel.

Dinsdag 21 Juni, 8.30 u.: Luidspreker-Concurrentie. Wij verzoeken alle leden, hun luidspreker op dezen avond mee te brengen.

Dinsdag 28 Juni, 8.30 u.: Demonstratie door Fa. N. V. Nijkerk's Radio te Amsterdam met „Solodyne”-ontvangtoestel.

Wij raden alle leden aan, deze bijzonder interessante demonstratie-avonden te bezoeken. Introduce's kunnen worden meegebracht.

K. JEIDELS, Secretaris.
Willem de Zwijgerlaan 11.

Afd. Utrecht en Omstreken.

Zaterdagmiddag 28 Mei bracht een 15-tal leden der Afdeling een bezoek aan de Metaaldraadlampenfabriek „Holland” te Utrecht. Nadat de verschillende stadia, waarin een radiolamp verkeert tijdens de fabricatie, ons waren getoond en één der ingenieurs de verschillende bewerkingen had uitgelegd, vond een rondgang door de fabriek plaats, waar wij ons konden overtuigen van de serieuze wijze waarop de verschillende elektroden worden vervaardigd, het aaneensmelten van het glazen voetje en de ballon, de pompinstallaties enz. Buitengewoon interessant was de manier waarop de elektroden verhit worden teneinde het magnesium te doen ontbranden. Hiertoe werd n.l. gebruik gemaakt van de wervelstroom die in de elektroden optreden wanneer de lamp gebracht wordt in het sterke veld van een spoel waardoorheen een sterke hoogfrequente stroom vloeit. Tenslotte konden wij ons in het laboratorium overtuigen hoe de Stangoldlampen hunne verschil-

lende functies vervullen, alwaar ook nog eenige interessante proeven werden genomen met vloeibare lucht. Onze hartelijke dank aan de Directie en degenen die ons rondgeleid hebben.

* * *

De nieuwe regeling welke eenigen tijd

geleden getroffen is voor de rondzending der portefeuille, blijkt uitstekend te voldoen. Bij eventuele uitstедigheid van lezers wordt men verzocht de portefeuille aan het volgende adres te brengen. Wanneer men zich strikt aan de wegbrengdatus houdt, is geregelde circulatie ge-

waarborgd. Enkele lezers blijken een route-wijziging te hebben aangebracht. Willen dezen eventuele wenschen aan het Secretariaat opgeven en niet op eigen houtje de route veranderen?

C. C. VERBEEK,
Secr.-Penn.

Kortegolf Nieuws » en « I. A. R. U.-Berichten

en PB7 op den 20-Meter band.

De afdeelingzenders van de N.V.V.R., die, zooals men weet, in gewone omstandigheden slechts mogen werken op één bepaalde golflengte, gelegen tusschen 90 en 100 Meter, alleen tusschen 1900 en 2300 A.T., terwijl geen QSO met buitenlandse stations is toegestaan, hebben eenige dagen wat meer vrijheid genoten. De Directeur-Generaal der P.T.T. verleende, op een door het hoofdbestuur daartoe gedaan verzoek, vergunning tot deelneming aan de door de A. R. R. L. uitgeschreven transatlantische proeven gedurende het tijdvak van 9 tot 23 Mei, en wel op golflengten van 20—23 Meter, op alle uren van de proefnemingen, met een maximum energie van 100 Watt.

Doordat ons eerst den 10en Mei kon worden verzekerd, dat de vergunning was verleend, en daarna de zender nog moest worden ingericht voor deze korte golf, met alle tijdroovende proeven omtrent constantheid van de golf, toon, maximum rendement bij goed leesbare signalen, etc., konden we niet direct met volle energie werken. Dit kon eerst den 17en Mei geschieden. Toch kregen we vóór dien dag, bij de voorloopige proeven, reeds tweemaal QSO met Amerikanen, o.a. 12 Mei, om 0655 AT met nu 1ADM, die eerst R6 à 7 doorkwam doch een kwartier later door sluiereffect geheel onhoorbaar was geworden. PB7 werd R4 ontvangen.

De opstelling na 17 Mei was als volgt: twee lampen Métal E4 parallel, ieder met eigen roostercondensator en roosterlek, met ± 1000 Volt door kenotrons gelijkgerichte wisselstroom op de platen. De antenne werd aangestooten in de 7e harmonische. Gebruikt werd de gewone reeds aanwezige omgekeerde L-antenne voor omroepontvangst, terwijl een draad van ± 8 Meter lengte, evenwijdig aan den invoer, dienst deed als tegencapaciteit. Een over de geheele lengte op een afstand van ± 2 Meter parallel loopende antenne van een buurman, en vele omroepontvangstantennes in de buurt zullen aan het gunstig effect geen goed hebben gedaan. Echter ontbraken tijd en gelegenheid voor het nemen van proeven met een speciaal voor 20-Meter werk geconstrueerde antenne.

Gemiddeld werd 1½ uur per dag gewerkt met als regel één QSO per dag. Er werd gewerkt met eenige Amerikanen

uit het 1e en het 2e district, en bovendien met sc 3AG, te Santiago, Chili, volgens den Zuid-Amerikaan het eerste QSO tusschen Chili en Nederland. De afstand bedraagt bij berekening meer dan 12000 K.M., en PB7 werd R4 ontvangen.

Helaas was, toen alles goed begon te werken, de tijd, waarvoor de vergunning was verleend, verstreken, zoodat we weer naar de lange golf moesten terugkeeren, vanwaar we zullen trachten, Utrecht of Deventer te bereiken.

Veel conclusies zijn uit het weinige materiaal, dat we verzamelden, niet te trekken, doch gedurende deze dagen vonden we, dat QSO met de U. S. A. mogelijk wordt op de 20 M. om ± 23 uur A.Z.T. De Amerikanen worden daarna steeds sterker, om tegen 0330 in sterkte af te nemen door QSS. De Amerikanen blijven hier echter nog goed hoorbaar, wanneer de Europeanen reeds in Amerika in sterkte afnemen. Later op den morgen wordt de QSO-mogelijkheid weer grooter, om tegen 0800 A.Z.T. plotseling geheel af te breken. Het schijnt dat hierbij de Amerikaanse signalen het eerst onhoorbaar worden in Europa. Overdag werden geen Amerikanen gehoord, wel een Zuid-Afrikaner en een Chinees, terwijl de Brazilianen 's avonds eerder hoorbaar worden dan de Noord-Amerikanen. Of deze gegevens echter regel zijn, is natuurlijk niet zoo spoedig uit te maken. Laten we hopen, dat spoedig voor de Nederlandsche amateurs wat meer bewegingsvrijheid wordt gegeven, zoodat deze en dergelijke vraagstukken weer afdoende, ook in verband met jaargetijde, weersgesteldheid, enz., kunnen worden bestudeerd.

en PB7.

I. A. R. U.-vergadering afd. Rotterdam.

De maandelijksche vergadering zal gehouden worden op 4 Juni a.s. 's middags om 3 uur (plaats van bijeenkomst bekend). Den leden wordt verzocht vooral deze vergadering niet te verzuimen en ook op tijd te komen, daar we dikwijls pas om half vier kunnen beginnen.

Best 73 es DX OM's.
CITY MANAGER I. A. R. U.
Rotterdam.

De dagproeven van 2XAF en 2XAD.

Wij hebben de proeven van 2XAF en 2XAD op 32.77 en 26.8 meter, van Za-

terdagnamiddag 6.20 tot Zondagnamiddag 6.20 slechts zeer sporadisch kunnen volgen.

Volgens onze waarnemingen was:

	2XAD	2XAF
Zat. 19.00 u.	zeer zwak	onhoorbaar
23.30 u.	zwak	zwak
Zond. 9.00 u.	zwak *)	zwak *)
12.00 u.	zwak	zeer zwak
14.00 u.	zeer zwak	onhoorbaar
16.30 u.	onhoorbaar	onhoorbaar

*) opvallende afwezigheid van sluiering.

Over het geheel werd op geen onzer waarnemingstijden bij verre na de sterkte waargenomen, waarmee 2XAD op 22.02 meter des avonds vaak verschijnt en die 2XAF ook soms heeft (ofschoon meestal later in den nacht).

Zaterdag/Zondag a.s. wederom dagproeven tusschen dezelfde uren, maar ditmaal 2XAD op 22.02 meter.

QRH's.

Wireless World geeft de golflengten van verschillende „Beam Stations“:

Grimsby	GBH	29,906 M.
Bodmin	GBK	26,086 M.
Melbourne	VIZ	25,728 M.
Montreal	CG	26,269 M.

QRH-BUREAU.

Aan ØWM.

en ØWF is sinds eenige weken uit de lucht, doch hoopt binnen 2 maanden weer trouw met 5 watt de te verschijnen en vraagt ØWM of die bereid is om weer een schedule op touw te zetten?

73's

op. en ØWF.

NAN.

Naar aanleiding van enkele vragen naar het QRA van NAN, kan ik mededeelen dat in de Nomenclature als QRA staat: Beaufort, North Carolina, United States Naval Radio Service (76° 40' 0; 34° 43' N.). Of dit dezelfde NAN is, is mij niet bekend.

en-R030.

Kortegolf-ontvangst zonder antenne.

Naar aanleiding van verschillende mededeelingen in „Radio-Expres“ deelt ondergeteekende mede, dat hij ook geregelde des nachts Amerika ontvangt, zonder antenne of aardaansluiting.

Voor de aperiodische antenne-spoel wordt een in spiraal gewonden spoel gebruikt van 6 windingen. Verondersteld

wordt dat deze spoel als raam dienst doet. Voor anodespanning 'wordt' een normale batterij gebruikt, dus geen plaatstroomapparaat, hetwelk geaard is. Philips is op deze wijze door ondergeteekende niet te ontvangen.

Rotterdam.

Ph. J. E.

Duitsch telefoniestation.

Zondag 29 Mei om 23.15 uur hoorde ik een Duitsch telefonie-station, hetwelk o.a. het volgende mededeelde:

„Hier deutscher Sender KCAK auf Wellè 50 Meter ich lese TFAEL ich wiederhole TFAEL ferner UDILG ich wiederhole UDILG, wir machen Versuche, Achtung, Achtung, wir machen Versuche”. Dit werd zoo eenige malen herhaald. Het gesproken woord was zeer goed verstaanbaar.

P. HUVERS.

Rotterdam.

Middenhoefstraat 3b.

Gehoord.

28/5 '27 00.10 A.Z.T.

cg de SET. QTC? cre s.s. Graengenberg on trip from Antwerp to Narvik. pse K.

Waar blijven onze Hollandsche schepen?

en R010.

Wij wijzen erop dat Nederland hierin niet achter komt. Zie het verslag van de lezing van dr. Koomans in No. 19.

Red.

Iets voor de Hollandsche hams.

nu-1AVL, mr. Powers deelt mede dat in U. S. A. de „DX” honden niet meer bestaan. Het krioelt er echter van de „DX” uilen (clandestiene hams, die geen A. R. R. L.-leden zijn). Om ontdekking van zijn clandestienen zender te voorkomen, had één zelfs zijn toestel hoog in een denneboom geplaatst en werd de zaak bediend door middel van „remote control”; de twee brandende lampen schenen 's avonds een fantastisch schouwspel op te leveren en het geheel leek op een groote boschuil die in het maanlicht zat te knipoogen. hi! Of de „boschuil” gevangen is, vermeldt 1AVL niet.

In ieder geval is het zeer vernuftig gevonden, maar het ware toch beter geweest wanneer onze „joezee ham” zijn uil geblinddoekt had. hi!

73's

en-P6XX.

In verband met het berichtje van den heer J. M. van Doorn te den Haag, kan ik mij nog het volgende mededeelen.

26/5 '27 te 23.30 A.Z.T. werd hier gehoord op \pm 44 M. telefonie van eg 5BC. Glasgow. n.l.: Hallo Canadian 3VO ere 5BC Glasgow.

Deze telefonie kwam zeer sterk en bijzonder zuiver door en dit is wel een der beste amateurzenders, die ik hoorde, van sluiting weinig bespeurd.

tis

Deventer.

en R010.

Aan de leden der I. A. R. U.

De leden worden verzocht om onnodige vertraging en kosten te vermijden, alle stukken ter publicatie in K.G. rubriek in Radio-Expres direkt aan de Redactie van dat blad (Laan van Meerdervoort 30, den Haag) te willen zenden.

DE SECRETARIS.

73.

In het vorige nummer geeft ØBL een vertaling uit QST, die echter niet geheel juist is en daardoor onduidelijk.

In het origineel staat: „De uitdrukking (nl. 73) heeft al een meervoudige beteekenis, daarom kan ik niet de reden inzien om er een apostrophe „s” aan toe te voegen.”

Wat ØBL bedoelt met: De uitdrukking is langzamerhand vermeerwoordigd, is mij niet duidelijk.

73

ØDA.

CQ R-stns.

In de afgelopen week heb ik een Hertz-antenne gemaakt. Deze werkt f.b., doch alleen schijnt er een niet geheel onbelangrijk richteffect op te treden. Om daar eens wat meer van te weten te komen, roep ik uw aller medewerking in. Ook QSS en QSSS (zal wel niet voorkomen) interesseeren mij zeer, evenals de weersgesteldheid, richting antenne enz. QRH: 45 M., QSB: d.c. Werktijden: bijna iederen avond tusschen 23.00 en 24.00 B.S.T., veelal ook tusschen 16.45 en 17.45 B.S.T. en Woensdags, geheelen avond: Rapporten over tests tot 15 Juni worden alle beantwoord (mits behoorlijk met mijn log kloppende!). Tnx vy!

73's

ØBC.

Het Radioslachtoffer te Oosterhout.

Donderdag j.l. stond de Oosterhout-

sche radioamateur J. v. d. P. terecht wegens overtreding der telegraaf en telefoonwet. Mede was uit Den Haag een deskundige?! overgekomen, die spoelen, lamp, dynamo etc. mee had helpen in beslag nemen. Ofschoon het nog absoluut niet bewezen was dat v. d. P. juist met deze spullen had uitgezonderd en het in voorraad hebben van zondenderdeelen wettelijk geoorloofd is, werden deze spoelen, dynamo etc. verbeurd verklaard.

De ambtenaar van het O. M. vroeg o.a. aan den deskundige of er groote belangen op het spel stonden, waarop deze verklaarde: „Ja zeker, de opbrengst der radiotelegraaf met Indië bedraagt ongeveer één miljoen gulden per jaar en als nu de amateurs gaan zenden, dan kunnen dezen het monopolie van den staat in gevaar brengen? (hi!!) Bovendien werkte verdachte op een golf lengte, welke stordend was voor het verkeer met Indië!”

Als men nu weet, dat den enkelen keer dat de zender werkte, het op een golf lengte van 320 Meter was, zou men dan niet met reden aan de deskundigheid van den „deskundige” gaan twijfelen? En dat in gevaar brengen van het monopolie van den staat is heelemaal larie! De amateurs hebben het juist door hun ernstig streven mogelijk gemaakt, dat Nederland thans een geregelden dienst met Indië kan onderhouden.

Na de verklaring van den „deskundige” volgde de uitspraak van den kantonrechter, zijnde f 75.— boete en verbodverklaring der in beslag genomen radiodeelen met de vermaning van den kantonrechter: „U, mijnheer moest toch zeker het voorbeeld geven en allerminst zoo iets doen!”

Het lijkt wel dat een amateur gelijk staat of nog erger is dan een dief of misdadiger. Op een dusdanige manier wordt de radioamateur in Nederland behandeld. Zijn we dan nog in de Middeleeuwen en zullen wij dan nooit van deze knevelarij verlost worden?

De Nederlandsche amateur zal blijven strijden en steeds voor zijn rechten opkomen. Op Neerlands bestuur rust nu al bijna 10 jaar de plicht een goede regeling der zendvergunningen te bewerkstelligen.

P. OTTEN, Jr.

VRAGENRUBRIEK

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek”.

Ijmuiden.

B. J. de H. — Fa. W. van Rijnsoever, Hillestraat 34a, Rotterdam.

Steenwijk.

P. K. — Het komt een enkele maal voor, dat deze uitzendingen nog niet vaststaan op

den dag, dat R.-E. al op de pers moet (vorige week moest dat wegens den Hemelvaartsdag eerder). De dagbladen die veel later nog iets

kunnen opnemen, hebben het dan wel. Wij streven er natuurlijk naar, zooveel mogelijk nog op te nemen.

Viaardingen.

A. d. B. — Als u in den inhoud R.-E. 1926 had gekeken, zoudt u het Schnell-schima hebben gevonden in R.-E. 1926 no. 47 pag. 826. Veel beter achten we het in R.-E. 1927 no. 12 door onzen medewerker P. gepubliceerde stelsel, waarmee ook het bouwschema van Seters ongeveer overeenkomt, dat die firma voor 50 cts. levert.

Kampen.

C. G. P. R. — Voor de kortegolfzenders te Kootwijk zie dit nummer. De golf lengten van ANC, AND, ANF en PJC zijn ons niet precies bekend, doch liggen tusschen 35 en 42 M. Ook weten wij niet of dezelfde zender steeds met dezelfde roepletters werkt. Alle vier stations zijn als regel in den vooravond goed te nemen.

Winschoten.

G. H. H. — Dat u het toestel niet kunt laten genereren kan liggen aan een verkeerd aangesloten terugkoppelspoel. Wisselt u de aansluitingen aan den spoelhouder eens om. Dat het geluid vervormd is met 4 lampen kan aan de laatste lamp liggen, en aan den transformator. Gebruikt u de B 406 eens als 3e lamp (met 12 V. roosterspanning) en een B 403 als eindlamp (met 24 V. roosterspanning). Een klein condensator tje over de secundaire van den tweeden transformator kan ook helpen. Zijn de aansluitingen aan den transformator goed? Wij raden u aan een vast 5 megohm's Loewe roosterlek te gebruiken in plaats van een potloodstreepje.

Leeuwarden.

S. V. — Een goede methode om eboniet te lijmen is ons onbekend. Koude houtlijm kan helpen; is de breuk vlak dan hebben wij er een zwaar hoofd in. Anders er maar mee naar een goudsmit.

Amsterdam.

H. B. — Het Capra-Supra schema is een niet geneutrodyniseerd Super-radiola schema, hetgeen weinig selectiever is dan het Koomans-schema. Voor secundair kunt u gerust een 500 $\mu\mu$ F. condensator gebruiken. Om van een 1000 $\mu\mu$ F. condensator een van 250 $\mu\mu$ F. te maken moet u één kwart van de draaibare platen wegnemen.

Rotterdam.

J. J. N. — 1. Hebt u wel de juiste roosterspanning in gebruik?

2. Een A 409, of A 415, zal beter voldoen.

3. De draaggolf van den Philips zender zal wel door een of andere oorzaak in uw toestel minder constant worden; zijn de spoelen stevig, en waait de antenne niet sterk heen en weer?

4. Het metaal der afscherming is van weinig belang. Deze plaat te aarden.

5. Een tweetal kleine smoorspoeltjes met een condensator tje in de telefoonleiding zullen wel afdoende zijn.

6. Als aanraking van de aardverbinding met de hand verstemming geeft, moet u een „echte" aardverbinding zien te maken, niet

aan de kraan, doch een metalen pijp in den grond slaan.

7. Om den dooden gang eruit te werken moet u plaat- en gloeispansing regelen. Plaatspanning niet te hoog.

8. Uw dak-antenne kunt u beter als antenne dan als tegencapaciteit gebruiken.

Dordrecht.

A. Z. — U kunt inderdaad een h.f. lamp bij plaatsen. Bij gebruik van een afgeschermde spoel als h.f. lamp een A 425 lamp. Op deze wijze zult u vermoedelijk Moskou wel kunnen hooren.

G. d. C. — U kunt natuurlijk denzelfden m.f. versterker gebruiken; ook de generator spoelen. De middenaftakking op deel A wordt dan niet gebruikt, die op B dient om de terugkoppeling te regelen door eenvoudig de halve spoel te nemen; ook in verband met het gillen van den generator kunt u dit toepassen. Bij de superheterodyne zult u van het handeffect wel geen last hebben daar u de beide condensator-assen kunt aarden. Frequentie-lineaire condensatoren zijn niet noodzakelijk. Een goede generatorlamp is b.v. B 406.

Den Haag.

J. H. B. — Probeert u eens andere laagfrequent transformatoren, daar de uwe niet het allermeeste effect geven. De andere gegevens zijn in orde.

De Solodyne zal voor raamontvangst beter voldoen; u dient echter door probeeren het raam zoo groot te maken dat het eveneens met den drievoudigen condensator is af te stemmen. Over de elektrische tram van den Haag naar Scheveningen is ons nog niets bekend. Over het algemeen zal een hooge verticale eendraadsantenne zoover mogelijk van den tramdraad af het best voldoen tegen storingen. Een horizontaal stuk in een antenne moet loodrecht op de lijn staan; ook een tegencapaciteit kan soms helpen.

A. S. — A 425, A 409 (A 415), B 406, B 403 in genoemde combinatie. In den laatsten versterker de 1 : 6 transformator; beter ware in beide trappen de verhouding 1 : 6 te gebruiken. Een Lissen smoorspoel is goed. Lekweerstand 5 megohm (Loewe).

L. S. — 1. Ja, zeer goed.

2. Neen, integendeel, die derde lamp zal wel eenigzins aan vervorming lijden, dat hebt u trouwens al geconstateerd!

3. Achter een A 409 is 1 : 5 wel wat hoog, beter is 1 : 3.

4. Ja.

5. Neen.

Maastricht.

A. H. — Het eenige middel is een tusschen-transformator; voorschakelen van lampen is bij verschillende belasting zeer bedenkelijk voor het plaatstroomapparaat. Beschreven verschijnsel, bij goede werking van het toestel, behoeft u niet te verontrusten. Ook voor het gebruik van een strijkijzer en een kachel tje bent u op een (veel groteren) tusschen-transformator aangewezen.

Heemstede.

J. A. W. — 1. Die combinatie is nu niet erg gunstig. Uw Schottky-lampen waren beter op die transformatoren aangepast.

2. Ja dit voldoet zeer goed. Voor zoover we weten is 'er maar één soort van. Verhouding hoogstens 1 : 4.

Arnhem.

Th. K. — Voor zoover wij hebben kunnen nagaan, zijn de Bowyer Lowe spoelen en Lewcos-spoelen geheel gelijk. Verwisseling van contacten 3 en 5 geeft bij ons geen verschil. Daaraan kan het dus niet liggen. Eenige fout in den neutrodyne cond. dien u gebruikt, is haast onmogelijk. U kunt hem gemakkelijk eens uit elkaar nemen. De door u waargenomen verschijnselen kunnen ontstaan als de terugkoppelcond. te dicht bij eersten afstemcond. staat. Probeer eens hem aan zeer korte leidingen vlak bij den 2den transformator te zetten. Als het dan beter gaat, weet u waar de fout is te zoeken. Ook kunt u een wat moeilijker genereerende detectorlamp beproeven als RE 054 van Telefunken, of het condensator tje achter plaat detector vergrooten.

Een (Dr.).

J. v. C. — Zoover wij weten, hangt het van de juiste bewoordingen der gemeente-verordening af of een radiotoestel als muziekinstrument in een café is te beschouwen. Aanvaardelijk zijn er eenige vrijspraken geweest, maar een kleine aanvulling der verordening doet dan toch radio er onder vallen.

Utrecht.

G. W. v. D. — Dat u bij zeekring-de Rop de primaire van uw Koomans-ontvanger niet behoeft te vergrooten, staat in verband met uw kleine antenne. Dat het toestel niet uit genereren is te brengen met den zeekring er voor, komt door verminderde demping als de antenne niet meer aan de primaire is verbonden. Hulpmiddel is hier zoodanige verbinding der primaire spoel, dat die met de secundaire gekoppeld, tegenkoppeling geeft. (Rooster eerste lamp aan bovenzijde pr. spoel; rooster 2de lamp aan bovenzijde sec. spoel).

H. A. L. — De verhouding van de afstanden van rooster en plaat tot den gloeidraad heeft iets te maken met de spanningsversterking. Om dus gelijke eigenschappen der lamp te behouden, kan men niet willekeurig het rooster veranderen. Dat de A 430 last heeft van uitbochten van den gloeidraad, hadden we nog niet ondervonden.

Baarn.

W. B. — Wij prefereeren de raamconstructie met 40 gelijke windingen, waarvoor u gewoon belledraad kunt gebruiken. Windingen liefst iets gespatieerd. Voor de korte telefoniegolven zult u niet meer dan 10 windingen moeten aftakken (rooster aan buitenzijde raam).

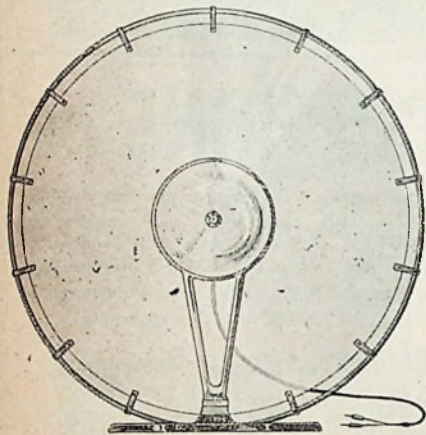
Een schema als door u gewenscht geven we in dit of volgend nummer. Zeer goed voor uw doel is fig. 54 in het pas verschenen 1ste deel van Corver's Draadloos Amateurstation, waarin massa's schema's beredeneerd zijn behandeld.



„MELLOVOX” Luidsprekers

VERLAAGDE PRIJS f 25.-
PER STUK.

Handelmij. R. S. STOKVIS & ZONEN
AMSTERDAM ROTTERDAM GRONINGEN



De Schrack Triotron Luidspreker

met 45 c.M. celluloid membraan

geeft U een geluidswaergave van muziek en spraak, welke door geen enkele andere luidspreker, **hoe kostbaar ook**, wordt overtroffen.

De prijs van den **SCHRACK TRIOTRON LUIDSPREKER**

bedraagt

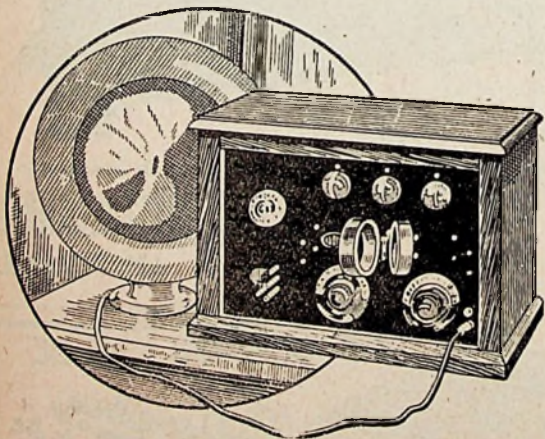
slechts f 38.-

PROSPECTUS WORDT OP AANVRAGE GRATIS TOEGEZONDEN.

Vraagt vergelijkende demonstratie met andere luidsprekers bij Uw handelaar.

UIT VOORRAAD OF OP ZEER KORTEN TERMIJN LEVERBAAR

Handelmij. Van Seters & Co., Nassau Ouwkerkstr. 3, Den Haag.



DE AUDIOS 04

HET BILLIJKSTE 4 LAMPS-APPARAAT
VAN DEGELIJK NEDERLANDSCH FABRIKAAT.

H.H. Handelaren demonstratie op aanvraag.

RADIO TECHN.
HANDELSBUREAU „HAVENED”

Mariastraat 34. — Tel. 72355.
's-GRAVENHAGE.

BROCHURE BL 6.

BANDEN RADIO-EXPRES 1926.

Prijs: f 1.40 afgehaald, f 1.55 franco per post.

Levering uitsluitend na inzending van het bedrag aan het Bureau van Radio-Expres:

LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.

MOERKERK

DE NOG NIMMER IN KWALITEIT
EN VOLUME GEËVENAARDE
RAAM-ONTVANGER

CoronaPhon



2.1.2.
N.V. "IDZERDA-RADIO"
BEUKSTRAAT 10-TELEFOON 3.2.5.8.4.

DEN HAAG
VRAAGT PROSPECTUS
EN DEMONSTRATIE~



Trelleborgs EBONIET

Het beste voor RADIO

Bijzonder gemakkelijk te bewerken, bekend door zuiverheid en
taaiheid, laat zich zagen, boren, frezen en draalen zonder te breken

Groote voorraad van PLATEN in diverse dikten, gepolijst, mat en
gemarmerd, alsook STAVEN en CONDENSATORKNOPPEN bij den

Vertegen- W. BLICKMAN, BRONCKHORSTSTRAAT 36, Tel. 23628
woordiger: AMSTERDAM.

Levering alleen aan den handel.



Wisselstroomtheorie

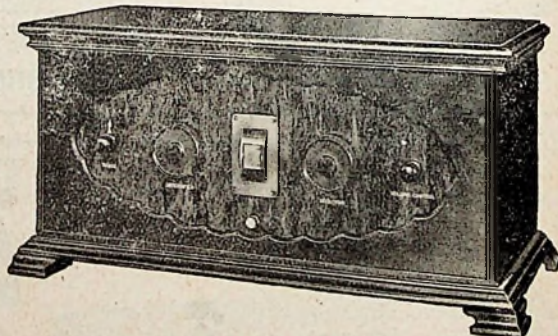
door Dr. Ir. N. KOOMANS.

Prijs f 3.50.

Alom bij den boekhandel verkrijgbaar en tegen in-
zending van het bedrag bij den Uitgever N. VEENSTRA,
Laan van Meerdervoort 30, Den Haag.

GECOPHONE

ontvangtoestellen in verschillende uitvoeringen, waarbij de laatste
vindingen op radiogebied verwerkt zijn, waardoor een uiterst een-
voudige bediening is verkregen. Reflex-schake ing en smoorspoel-
versterking zijn toegepast. Geen regelbare gloeidraadweerstand,
geen uitwisselbare spoelen meer! Slechts één knop voor afstemming
over een bereik van 230 tot 3000 Meter golfengte!

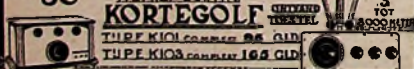


Vraagt uitvoerige geïllustreerde brochure aan de importeurs:

N.V. VAN DEN BERG & Co's METAALHANDEL
Prins Hendrikkade 162-164 — AMSTERDAM.

PHILIPS RADIO

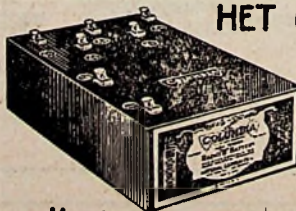
LABORATORIUM CONCERT UITZENDINGEN
OP 30 METER GOLFLENGTE ONTVANGT U SCHITTEREND



ESKIMO RADIO

N.V. INGENIEURS BUREAU SLEUTJES & Co
v. LIMBURGSTIRUMSTR. 27 UTRECHT

HET GEBRUIK VAN DE



Columbia
de batterij met de
lange levensduur

22½-45-60 v. ANODE BATTERY

MET FAHNSTOCK AFTAKKINGEN WAARBORGT U

- 1° 4voudige inhoud en capaciteit.....
- 2° 7voudige levensduur.....
- 3° minimale inwendige weerstand.....
- 4° absoluut zuiver geluid, vrij van
kraken.....
- 5° maximale geluidsterkte.....

VRAAGT UW INSTALLATEUR, indien aldaar niet verkrijgbaar, bij TECHNISCH
BUREAU v. h. NIERSTRASZ, Plantage Middenlaan 82, Amsterdam

RADIO

A. E. GERRETSEN
NASSAUKADE 338, AMSTERDAM, TELEF. 28711

-- ZIE ONZE 4-LAMPS ONTVANG-TOESTELLEN, ..
-- 75 GULDEN. 3-LAMPS 65 GULDEN. --

RADIO MEGA

OUDE MOLSTRAAT 30, DEN HAAG. TEL. 15511

- Selectiekring de Rop f 30.—
 - Ontvangapparaat met ingebouwde selectiekring (zie recensie R. E. No. 12). „ 190.—
 - Wisselstroomversterkers voor Gem. Tel. „ 75.—
- WEDERVERKOOPERS GEVRAAGD.

IN DE TROPEN.

De supérieure

„RULITE“-FRONTPLATEN

hebben thans bewezen ook in het tropische klimaat alle goede hoedanigheden te bezitten, die ze in Nederland terecht de voorkeur boven andere fabrieken verschaffen.

RADIO-FRONTPLATENFABRIEK.
ELANDSGRACHT 12
TELEFOON 44238



W.A. RUDER-AMSTERDAM

Directe Levering. — Op aanvraag gratis prijscurant.



IN UW ZOMERVERBLIJF

VERSCHAFT
EEN RADIO-INSTALLATIE
U EEN GROOT GENOEGEN

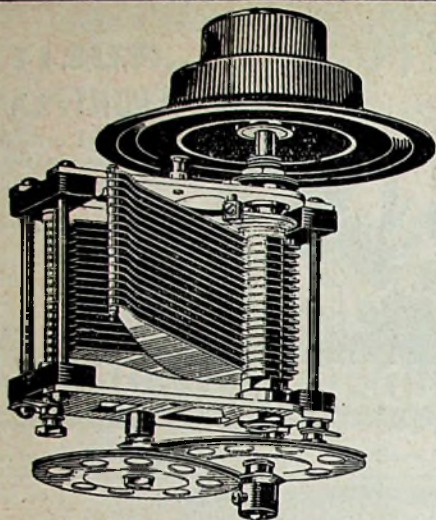
N.S.F. RADIO

BRENGT GOEDE MUZIEK
IN UW EIGEN OMGEVING



NEDERLANDSCHE SEINTOESTELLENFABRIEK TE HILVERSUM.

Levering uitsluitend door den handel. — Gaarne verstrekken wij de adressen van onze vertegenwoordigers.



Winkelprijs voor 500 cM. fl. 11.60
250 " " 10.80

De prijzen zijn inclusief knop, schaal en sleutel
Importeur RADIO „IMPERIAL”

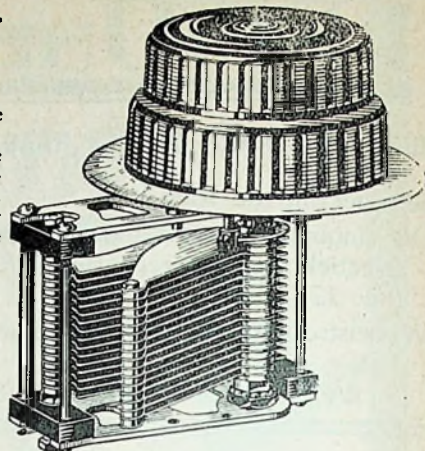
Eerst de

UNDY

zien alvorens een condensator te kopen.

De nieuwe Undy straightline heeft aan de volgende eigenschappen zijn groot succes te danken.

Volledig frequentie-lineair door den specialen vorm van de vaste en draaiende platen massieve isolatie tusschen stator en rotor, daardoor geen verlies en slechts 6 cM. aanvangscapaciteit. Undy, speciale micrometer-fijnregeling zonder moeite op 1/100 mM. instelbaar, garandeert het direct vinden van alle korte golfstations. Stroomoverbrenging door spiraalveeren, daardoor zeker contact en geen kraken bij het instellen. Undy de eenige condensator voor het moderne hoog selectieve ontvangstel. Undy de eenige verstelbare condensator.

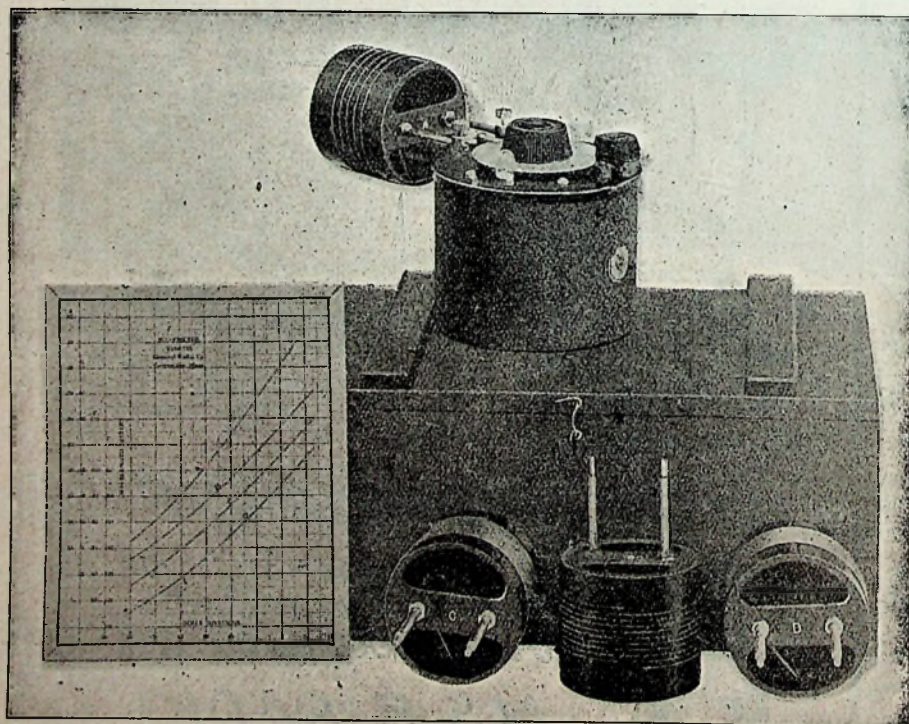


Winkelprijs voor 500 cM. fl. 12.60
250 " " 11.80
De „prijzen” zijn inclusief Somondo-Micrometerschaal

- ROTTERDAM -

Goudschesingel 228.

DE KORTE GOLF.



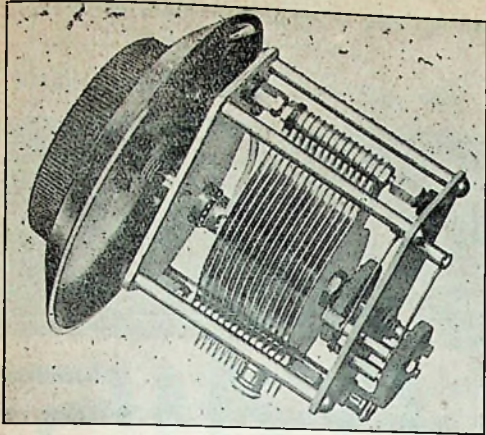
General Radio Golfmeter (meetbereik 14 tot 220 M.)

Geheel compleet, met ijk-kromme **f 55.-**

Radio Import A. A. POSTHUMUS - BAARN.

BRANDES VAR. CONDENSATOREN.

Rechtlijnige frequentie.



Deze condensator bevat een nieuw geconstrueerde fijne regeling, welke niet aan slijtage onderhevig is en absoluut geen „doodengang” heeft. De hoofd-as loopt op kogellagers, terwijl alle platen, ook de eindplaten, van koper zijn.

Zie de beschrijving van den Heer J. CORVER in „Radio-Expres” No. 14, d.d. 8 April l.l.

Prijs, incl. knop met schaal 4 in. Cap. 0.0005 mfd. . . f 12.50
 " " " " " 4 " " 0.0003 " . . . „ 12.—

Vraagt Prijscouranten!

H. R. SMITH

Keizersgracht 6 -- Telefoon 34163
AMSTERDAM.

Vragen en Antwoorden over Radiotelegrafie

(Techniek)

door G. EMMERIK

Prijs f 2.50. Uitgaaf van N. Veenstra, 's-Gravenhage



De Baltic Super 20 is verschenen!

Golfbereik zonder verwisseling van Spoelen 200—3000 Meter.
 Bouwbeschrijving f 1.50
 Bouwdoos zonder kast „ 188.—
 Bouwdoos met kast „ 218.—

HOOFDAGENTSCHAP **BALTIC** DEN HAAG

Noordeinde 107—109

TELEFOON 13184

POSTGIRO 3327

RADIO-UMSCHAU.

Het lievelingsblad van alle Radio-vrienden.

Uitgebreide Textinhoud. — Binnen- en Buitenlandsche programma's.

Prijs per ¼ jaar (13 afl.) 5,20 M. + 1,50 M. verzendkosten.

Proefnummer kosteloos.

Verlag der Radio-Umschau te Frankfurt am Main.

KORTEGOLF-ONTVANGST

Eenvoudige en moderne ontvangmiddelen
 voor Radio-Telegrafie en -Telefonie

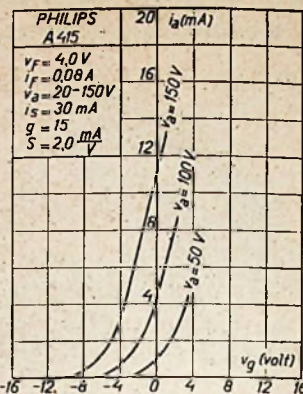
DOOR

J. J. NUMANS.

Prijs: Ingenaaid f 4.—, Gebonden f 5.50

Uitgave: N. VEENSTRA - 's-Gravenhage.

KLAAR EN KRACHTIG



A415

DE „MINIWATT“-WONDERLAMP

DEZE CIJFERS:

STELIHEID . . .	2,0 mA/V
GLOEISTROOM . . .	0,08 A
PLAATSPANNING	20-150 V

rechtvaardigen, dat wij zonder eenige overdrijving mogen spreken van een „wonderlamp“.

EEN ROTS - EEN WATERVAL - EEN LEEUW
symboliseren op juiste wijze de
schitterende eigenschappen dezer lamp.

GROOTE STEILHEID,

KLAAR EN KRACHTIG GELUID,

NEDERLANDSCH FABRIKAAT.

EEN SPECIALE BROCHURE OVER DEZE WONDERLAMP
A 415 ZENDEN WIJ OP AANVRAAG GRATIS EN FRANCO TOE.

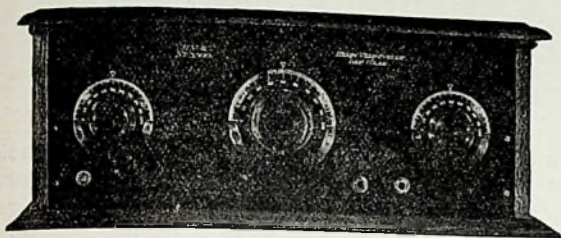
— PRIJS f 7,50 —

PHILIPS

**RADIO TECHNISCH BUREAU
HERM. VERSEVELDT**

PIET HEINSTRAT 87, TEL. 34969, DEN HAAG

RADIO ONTVANGTOESTEL H.V. 4



Dit nieuwe 4-lamps toestel munt uit door
= eenvoudige bediening, =
krachtige, zuivere ontvangst
en is
geschikt voor alle golven.

WERKT ZONDER DAK- OF RAAMANTENNE!

Prijs: (zonder toebehooren)

== f 165.- ==

Geheel compleet met Philips' luidspreker, is de prijs

== f 265.- ==

J. CORVER schrijft in „RADIO-EXPRES“ van 18 Maart:

- over de kwaliteit mogen wij ten zeerste roemen,
- een toestel, dat in de huiskamer mag staan,
- de bediening biedt geen enkele moeilijkheid!

W & W's ZEEFKRINGEN

voor VAZ DIAZ		voor SCHEVENINGEN HAVEN 600 M.
EISCHT ONS ZEGEL		EISCHT ONS ZEGEL
W & W		W & W
voor LANGENBERG		voor HILVERSUM
EISCHT ONS ZEGEL	EISCHT ONS ZEGEL	
W & W	W & W	

Uwe garantie is onze verzegeling W & W

WEENENK & WEITZEL
van Boetzelaerlaan 300, 's-GRAVENHAGE. Tel. 52115



ACCU-ANODEBLOKS
MET

PHILIPS

GELIJKRICHTER Nr. 1001
IS DE BESTE

COMBINATIE



De „Aristocraat“ der Luidsprekers
de **BLAUPUNKT „PAVILLON“**
PRIJS f 80.-.

is verkrijgbaar bij:

- ALKMAAR.**
D. C. van Reijendam Mient.
- AMSTELVEEN.**
H. Koudijs Stationsstraat.
- AMSTERDAM.**
Andersen & Polak P. C. Hooftstraat 40.
L. Ellemers 1e Const. Huygensstraat 61.
S. van Embden Nieuwendijk 134.
Haanraadt's Pianohandel Overtoom 550.
D. Harman & Co. Pretoriusstraat 41.
Herm. Humme Kinkerstraat 372.
Radio Berco Prinsengracht 284.
- BEVERWIJK.**
R. van Lunzen Breestraat 51.
- BUSSUM.**
H. Mulder Veerstraat 13.
- DEN HAAG.**
Radio Hofstad Zeestraat 44.
Chr. Velthuisen Oude Molstraat 18.
J. J. Verburg Papestraat 17.

- HAARLEM.**
J. v. d. Berg Jacobijnestraat 23.
Heenk's IJzerhandel Groote Houtstraat 99.
H. O. J. Moors Koningstraat 27.
M. P. Verpoorte Groote Houtstraat 175.
- HELMOND.**
Meerding & Goedhart Steenweg 21.
- HILVERSUM.**
J. Broekhof 's Gravelandscheweg 3.
Nic. Flink Vaartweg 11.
Gebr. Struik Heerenstraat 3 en Koningstr.
- LAREN N H.**
N. Sax St. Janstraat 31.
- ROTTERDAM.**
P. Graafland Passage 22.
J. Schouten Vierambachtstraat 2.
- VELSEROORD.**
Need's Fotohandel.
- WORMERVEER.**
W. A. Schoonman Markstraat.

Importeurs: RADIO DEKKER, AMSTERDAM. O. Z. Voorburgwal 226.

De eerste Radio-Telefonische berichten
uit **INDIË** uitgezonden door
MALABAR-RADIO
op **17.50 Meter Golflengte**

werden de vorige week **DIRECT** ontvangen door
verschillende bezitters van onzen

Kortegolf-ontvanger
TYPE KG 2

Ook U kunt door de aanschaffing van een der-
gelijk apparaat de verdere ontwikkeling van deze
telefonische verbinding stap voor stap volgen.

Onze **KG 2 ONTVANGER** kenmerkt zich door

Betrouwbare Werking
Gemakkelijke Instelling

:- zelfs op de kortste golflengten :-

Billijke prijs:

Geheel compleet met spoelen en lampen
f 101.50.

Vraagt uitvoerige prospectus en inlichtingen bij

Handels-mij. VAN SETERS & Co.
NASSAU OUWERKERKSTR. 3, DEN HAAG

Dakantenne overbodig

BIJ

Radio-Modulateur DUCRETET.

Imp.: **N.V. GROOTHANDEL IN ELECTRICHE**
EN RADIO-ARTIKELN PH. J. SCHUT
Keizersgracht 684, AMSTERDAM

Voor **ZUIVERE, KRACHTIGE & STORINGSVRIJE**

Radio Ontvangst

wende men zich tot:

RADIO TECHNISCH BUREAU „BROADCAST”

Sonoystraat 75-77, den Haag.

Telefoon **54604.**

Postrekening **106640.**

Onze Antenne- en Raamontvanger
voldoen aan de hoogste eischen.

66%

DIRECT NA DE PINKSTERDAGEN
IS HET NIEUWE MODEL

„GLOBUS” KOPPELER

— D. R. P. -- D. R. G. M. —

LEVERBAAR.

Als bijzonderheid kunnen wij U reeds nu mededeelen,
dat door de geheel **nieuwe** en **gepatenteerde**
wijze van wikkeling van de roosterspoel de eigen-
capaciteit, tegenover het oudere model, met 66 %
gedaald is! De gemeten gelijkstroomweerstand van de
antennespoel bedraagt slechts **0.018**,
die van de roosterspoel **0.22 Ohm!**

BESTELT tijdig, opdat Uw leverancier uit voorraad kan leveren!

Een beschrijving van dezen nieuwen „Globus”
Koppeler in de Deutsche taal is gratis verkrijgbaar!

DE PRIJS VAN DIT NIEUWE MODEL BLIJFT
f 15.-.

Een „GLOBUS” KOPPELER verzekert succes!!

IMPORT:

N.V. TEVA-RADIO -- Amsterdam
PRINSENGRACHT 336-338.

LISSEN-
S. F. R. - (RADIOLA)
BALTIC
SINUS
FABRIKATEN

UIT
VOORRAAD
LEVERBAAR

ANDERSEN & POLAK

P. C. Hoofdstraat 40
AMSTERDAM
Telefoon 26587

Levering ook aan den handel

HAAGSCHE RADIO ONDERNEMING
SMITSTRAAT 153 -- DEN HAAG

H.H. Handelaren:

DE „SELECTADYNE” RAAMONTVANGER

thans uit voorraad leverbaar.

Door de groote vraag en het tekort
aan Magnum Afgeschermdde spoelen,
konden wij voorheen niet regelmatig
afleveren.

Wenscht U een demonstratie, zoo zien wij
Uwe aanvraag thans gaarne tegemoet.